หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคบมิตรหรือเพื่อนของคนในสังคมปัจจุบัน ก็มีการเลือกคบบุคคลที่เป็นทั้งมิตรแท้และมิตรเทียม ผู้คบที่เลือกคบมิตรแท้ย่อมจะได้รับการแนะนำ การชักจูง ให้สร้างสิ่งที่ดีมีประโยชน์ แต่ผู้ที่เลือกคบมิตรเทียมย่อมจะได้รับการแนะนำ การชักจูง ให้สร้างแต่สิ่งที่ไร้ประโยชน์ ประกอบสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การคบเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะส่งผลต่อชีวิต เพราะบางคนมีเพื่อนดีก็ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ แต่บางคนมีเพื่อนไม่ดีก็ทำให้ชีวิตตกต่ำ เพราะการชักนำของเพื่อนที่คบแนะนำให้ทำชั่วชีวิตก็เลยตกต่ำ

ในเรื่องของเพื่อนหรือมิตรพระพุทธเจ้าตรัสสอนภิกษุทั้งหลายว่า บุคคล 3 จำพวก มีปรากฏอยู่ในโลกนี้ คือ

1. บุคคลที่ไม่ควรเสพ ไม่ควรคบ ไม่ควรเข้าไปนั่งใกล้
2. บุคคลที่ควรเสพ ควรคบ ควรเข้าไปนั่งใกล้
3. บุคคลที่ควรสักการะ เคารพแล้วจึงเสพ คบ เข้าไปนั่งใกล้

บุคคลที่ไม่ควรเสพ คือบุคคลที่มีพฤติกรรมต่ำทรามกว่าตนในด้านศีล สมาธิ ปัญญา บุคคลเช่นนี้ไม่ควรคบ แต่บุคคลที่ควรเสพ ควรคบ ควรเข้าไปนั่งใกล้ คือ บุคคลที่มีพฤติกรรมเสมอกับตนในด้านศีล สมาธิ ปัญญา บุคคลเช่นนี้ควรเสพ ควรคบ ควรเข้าไปนั่งใกล้ ส่วนบุคคลที่ควรสักการะ เคารพ แล้วจึงเสพ จึงคบ จึงเข้าไปนั่งใกล้ คือบุคคลที่มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เหนือกว่าตนเอง บุคคลเช่นนี้ควรสักการะ ควรเสพ ควรคบหา ควรเข้าไปนั่งใกล้ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 20, 2539, หน้า 174 -175) บุคคลที่มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาเหนือตน ก็คือผู้ที่เป็นบัณฑิต ซึ่งพระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสไว้ในมงคลสูตรว่า ไม่ควรคบคนพาล เพราะจะทำให้ตนเองเสื่อมจากประโยชน์ แต่ควรคบหาบัณฑิต เพราะจะนำมาซึ่งเจริญสู่ชีวิต และจะทำให้ชีวิตมีแต่ความสุข ความรุ่งเรือง บัณฑิตถือว่าเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ด้วยความรู้ มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เป็นบุคคลที่ควรคบหา ควรเข้าไปสนทนาด้วย ควรเข้าไปนั่งใกล้ด้วย ดังภาษิตที่ว่า ยํ เว เสวติ ตาทิโส คบคนใด ก็ย่อมเป็นคนเช่นนั้น

พระคาถานี้ มาจากพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งเป็นการสรุปผลแห่งการคบคนชี้ให้เห็นว่าการคบหาสมาคมกับบุคคลเช่นไรก็จะทำให้ได้รับอุปนิสัยจากบุคคลนั้น และก็จะมีอุปนิสัยเหมือนกับบุคคลที่เราคบหาด้วย พระพุทธเจ้าก็ได้เทศนาสั่งสอนเกี่ยวกับการเลือกคบบุคคล เช่น ในมงคลสูตร ที่ทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดเทวดาว่า การคบบัณฑิตเป็นมงคลอันสูงสุด การคบบัณฑิตเป็นมงคลเพราะเป็นเหตุนำมาซึ่งความเจริญ นำมาซึ่งประโยชน์ทั้งหลาย

ส่วนการคบคนชั่ว ชีวิตย่อมถึงความสุขโดยส่วนเดียวไม่ได้ จะทำให้ตนประสบโทษเหมือนกิ้งก่าเข้าฝูงเหี้ย ฉันนั้น ผู้ปรารถนาความสุขที่มั่นคง พึงเว้นมิตรชั่วแล้วเลือกคบแต่บัณฑิต และพึงตั้งอยู่ในคำสอนของบัณฑิต

คนเราเกิดมาไม่มีใครสามารถอยู่ตัวคนเดียวได้ แต่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ยิ่งเรารู้จักคนมากเท่าใด ก็ยิ่งเป็นคนกว้างขวาง และจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเราเองมากยิ่งขึ้น ความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นทางราชการ การค้า หรือในกิจการส่วนตัว ล้วนขึ้นอยู่กับความกว้างขวางของตัวเราเป็นสำคัญ ดังนั้น การมีเพื่อนจึงมีความสำคัญมากต่อการทำธุรกิจการงาน เราต้องพยายามรู้จักคนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ (คณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณะของชาติ, 2526, หน้า 34) เพราะว่าส่วนหนึ่งของชีวิตเราคือการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และความสัมพันธ์นั้นอาจจะมีผลกระทบต่อชีวิตของเราด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับว่ามิตรที่เราคบหานั้นดีหรือไม่ดี เพราะการพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด การร่วมกิน อยู่ เที่ยวเตร่ ร่วมทำงาน ร่วมคิด ร่วมสนุกสนานบันเทิงด้วยกัน ย่อมหล่อหลอมอุปนิสัย และความคิดจะทำให้บุคคลเกิดลักษณะ บุคลิกภาพคล้ายคลึงกัน คบคนอย่างไรก็จะเป็นคนเช่นนั้น เมื่อมั่วสุมกับคนพาลคนเขลา ก็จะถูกชักจูงไปทำผิดพลาดเสียหาย นำแนวทางชีวิตให้ตกต่ำ ถ้าแสวงหาคนดีมีสติปัญญาเป็นมิตร เขาจะช่วยชี้แนะทางที่เจริญให้แก่เราได้

มิตรสหายนั้น เป็นที่พึ่งทางสังคมเรามีญาติมีมิตรก็เพื่อการสังคมเพื่อการอยู่ในสังคม เพื่อชัยชนะทางสังคม ญาติก็ตาม มิตรก็ตามเป็นที่พึ่งทางสังคม ธุระการงานอะไรมที่เกิดขึ้น เรามีมิตรมีเพื่อน งานนั้นก็เสร็จได้ในพริบตาเดียว เพราะมิตรนั้นจะให้ความช่วยเหลือเราได้ในเมื่อเราพบกับปัญหาที่แก้ได้ยาก งานที่หนักก็จะกลายเป็นงานที่เบาเพราะได้มิตรร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั่นเอง (พุทธทาสภิกขุ, 2514, หน้า 80)

การที่คนเรามีมิตรเป็นส่วนสำคัญมากในการที่จะทำให้ได้รับเจริญหรือความเสื่อม เป็นเหตุผลที่เห็นได้ง่ายอยู่แล้ว เพราะคบคนเช่นไร ย่อมเป็นเช่นนั้น ดีก็ดีด้วยกัน ชั่วก็ชั่วด้วยกัน จะรุ่งโรจน์หรือล่มจมก็ล่มจมด้วยกัน (ปิ่น มุทุกันต์, 2518, หน้า 198-199) และเพื่อนนั้นถือว่าเป็นกลุ่มกำลังสำคัญอย่างยิ่ง ในการครองชีวิตอย่างผาสุก ดังที่รู้กันอยู่แล้วว่า คนที่มีเพื่อนมากหน้า

หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

หลายตา จะทำอะไรก็สะดวก งานยากก็กลายเป็นง่าย ใน “มงคล” ซึ่งมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๓๘ ข้อ พระพุทธองค์ก็ทรงแสดงเรื่องการคบเพื่อน ไว้เป็นอันดับแรกและลำดับที่สอง แสดงให้เห็นว่ามิตรหรือเพื่อนเป็นเรื่องสำคัญอาจเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนเราให้เจริญหรือเสื่อมได้ (ปิ่น มุทุกันต์, 2518, หน้า 227)

ดังนั้น มิตรหรือเพื่อนจึงสำคัญสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะไม่ว่าใครย่อมต้องการเพื่อน ทั้งนั้น แม้กระทั่งพ่อแม่ของหลายต่อหลายคนยังชอบปวารณาตัวเองเป็นเพื่อนของลูก เนื่องจากอยากให้ลูกๆ รู้สึกสนิทสนมมากกว่าให้ความเคารพ เพราะถ้าเคารพอย่างเดียว ลูกจะบอกหรือเล่าแต่เฉพาะสิ่งที่เขาอยากบอก ขณะที่จะหันไปปรึกษาทุกเรื่องกับเพื่อนสนิทแทน ดังนั้น การเป็นมิตรหรือเพื่อนจึงสำคัญมากกว่า (คนสมถ, 2544, หน้า 80) และการที่ลูกจะได้เพื่อนที่ดีนั้นหาได้ยากมากในสังคมปัจจุบัน เพราะเป็นสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง เป็นสังคมที่มีสื่อ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นอันตรายมากมาย ฉะนั้น การที่แม่เป็นเพื่อนกับลูกๆ จะทำให้ลูกรู้สึกดี และไว้วางใจ และเป็นการป้องกันการไปคบเพื่อนที่ไม่ดีนอกบ้านได้ด้วยอีกทางหนึ่ง

พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงความสำคัญของมิตร โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นกัลยาณมิตรคือมิตรที่ดี หมายถึง บุคคลผู้เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติที่จะสั่งสอน แนะนำ ชี้แจง ชักจูง ช่วยบอกทาง หรือเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตาม พร้อมทั้งดำเนินไปในมรรคาแห่งการฝึกฝนอบรมอย่างถูกต้อง (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 25, 2539, หน้า 46) ชีวิตจะก้าวหน้าได้ก็เพราะอาศัยมิตรคอยช่วยแนะนำ และให้การช่วยเหลือเมื่อชีวิตมีปัญหา

มงคลชีวิต ที่เป็นอุดมมงคลของชีวิตข้อที่สอง คือ การคบบัณฑิต คำว่ามงคลในพระพุทธศาสนานั้น หมายถึง การปฏิบัติไม่ได้หมายถึงมงคลภายนอก มีอยู่ 38 ประการตั้งแต่ระดับแรกจนถึงระดับสูงสุด

ในระดับแรกเป็นขั้นตั้งตัวขั้นจูงชีวิตให้สูงขึ้นตามลำดับ ข้อแรกเป็นการไม่คบคนพาล และการคบบัณฑิตเป็นข้อที่สอง คือการคบบัณฑิต สุภาษิตไทยก็ย้ำในข้อนี้อยู่แล้วว่า คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล เป็นการสนับสนุนมงคลในพระพุทธศาสนาของเรา แท้ที่จริงคนเราไม่พบคนพาลโดยทั่วไปแล้วก็จะต้องคบบัณฑิต แต่ถ้าหากว่าคนใดไม่คบคนพาลแล้วอยู่เฉยๆ ก็ไม่ได้หมายความว่าคนนั้นคบบัณฑิตเสมอไป เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าให้คบบัณฑิตด้วยจึงจะเป็นมงคล คนบางคนไม่คบคนชั่วแต่คนดีก็ไม่คบคืออยู่เฉยๆ เหมือนคนบางคนไม่ทำชั่วแต่ความดีก็ไม่ทำ อาจจะนอนอยู่ที่บ้านหรืออยู่เฉยๆ อย่างนี้ชีวิตก็ก้าวหน้าไม่ได้ การที่ชีวิตจะก้าวหน้าไปได้เมื่อไม่คบคนชั่วแล้วก็จำเป็นต้องมาคบคนดี คำว่าคนดีในพระพุทธศาสนานั้นท่านเรียกว่าบัณฑิต

บัณฑิต นั้นคือท่านผู้ประพฤติธรรม คนที่เป็นบัณฑิตนั้นตามศัพท์ แปลว่า ผู้ที่ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา ผู้ใดดำเนินชีวิตด้วยปัญญาผู้นั้นชื่อว่าบัณฑิต เพราะฉะนั้น บัณฑิตก็คือคนดีนั่นเอง คนดีในพระพุทธศาสนานั้นถ้าใครพบเข้าก็เท่ากับคบกัลยาณมิตร การที่มีเพื่อนเป็นคนดีก็ถือว่ามีกัลยาณมิตร เพราะฉะนั้น การคบบัณฑิตหรือการคบกัลยาณมิตตตา คือการมีเพื่อนเป็นคนดี จึงเป็นธรรมหมวดเดียวกันเพียงแต่เป็นคำพูดที่ต่างกันเท่านั้น ผู้ใดคบบัณฑิตผู้นั้นก็ชื่อว่ามีกัลยาณมิตรหรือกัลยาณมิตตตา การมีเพื่อนเป็นคนดี โดยทั่วไปแล้วการคบบัณฑิตหรือกัลยาณมิตรนั้น พระพุทธเจ้าจะสรรเสริญไว้มาก ในคำสอนของพระองค์คำว่าคบในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่าไปมาหาสู่เพียงอย่างเดียวหากแต่หมายถึงการปฏิบัติตาม ได้รับคำแนะนำสั่งสอน ทำกิจร่วมกัน เช่น ท่านให้คำจำกัดความของกัลยาณมิตรไว้ค่อนข้างกว้างว่า ความเป็นกัลยาณมิตรคือ ผู้ที่คอยให้คำแนะนำสั่งสอน ให้คำปรึกษา แก่เพื่อนที่คบหาและบุคคลที่แวดล้อมในทางที่ดีการรู้จักเลือกคบบุคคล เลือกหากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ทรงภูมิปัญญา จะเป็นเหตุและปัจจัยในการสนับสนุนชักจูง ชี้ช่องทางที่เป็นแบบอย่าง ตลอดจนถึงเป็นเครื่องอุดหนุนเกื้อหนุนให้การดำเนินชีวิตไปด้วยดี ทั้งในด้านการศึกษา ทั้งในด้านการครองชีวิต ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ ทั้งในด้านพฤติกรรมที่ดี

ความเป็นกัลยาณมิตรนั้น พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเมตตากรุณาต่อกัน พึ่งพาอาศัยกันและกัน เป็นอยู่ในเชิงสังคมที่มีความสร้างสรรค์ ฐานะของกัลยาณมิตรเป็นทั้งฝ่ายรับและฝ่ายให้ ซึ่งเป็นธรรมชาติและเป็นธรรมชาติที่ถูกต้องของมนุษย์ที่มีฐานะเป็นผู้รับและผู้ให้ เพราะโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความแตกต่างกันตามเหตุปัจจัยในแง่ศักยภาพก็มีความแตกต่างกัน การเป็นอยู่ดีมีความทุกข์หรือการจะทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายนั้น บางคนก็มีศักยภาพเพียงพอก็กระทำเองได้ บางคนที่มีศักยภาพน้อยก็ต้องพึ่งหรือรับการช่วยเหลือ คือต้องอาศัยกัลยาณมิตรเป็นเบื้องต้นก่อน เพราะเหตุนี้ มนุษย์ต้องมีกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเป็นกัลยาณมิตรจึงมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ (พระมหานรินทร์ สุธรรม, 2545, หน้า 72)

การคบบัณฑิต หรือการเสวนาสัตบุรุษ เป็นปัจจัยแห่งศรัทธา ผู้ใดแม้จะเป็นคนดีมีปัญญา แต่เมื่อยังไม่อาจให้เขาเกิดศรัทธาได้ ก็ยังไม่ได้ฐานะว่าเป็นกัลยาณมิตร และการเสาวนาหรือการคบหาก็ยังไม่เกิด เมื่อศรัทธาแล้ว ใจรับ ก็นำความคิดได้ อาจทำให้เกิดการเลียนแบบ หรือชักจูงให้รู้จักคิดอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่ง ดังนั้น การที่จะชื่อว่าเป็นกัลยาณมิตรได้นั้นต้องทำหน้าที่ของกัลยาณมิตรให้สำเร็จคือ ทำให้ผู้เสวนาเกิดมีสัมมาทิฏฐิ

จึงสรุปได้ว่า การที่คนเรามีมิตรที่ดีหรือกัลยาณมิตร เฉพาะในส่วนของมิตรทางโลกมีส่วนสำคัญมากในการสร้างฐานะทางสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นเพื่อนช่วยคิดช่วยทำการงาน หรือในคราวที่ประสบกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อนก็จะสามารถช่วยเราทำ และช่วยเราคิดได้ เพราะ

การมีเพื่อนถือเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เราประสบความสำเร็จได้ดีอีกทางหนึ่ง ส่วนมิตรที่ทางพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญมากก็คือกัลยาณมิตร เพราะกัลยาณมิตรนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์ทั้งทางโลก เช่น ความเจริญในหน้าที่การงานแล้ว กัลยาณมิตรนั้นยังมีประโยชน์ทางด้านทางธรรมอีกด้วย กล่าวคือ นอกจากจะทำให้เจริญในชีวิตปัจจุบันแล้ว ถ้าได้กัลยาณมิตรที่อุดมด้วยภูมิธรรมต่างๆ ก็จะสามารถแนะนำสั่งสอนให้เรามีโอกาสได้บรรลุธรรมตามด้วย ซึ่งเป็นการได้ประโยชน์ทั้งในโลกปัจจุบันและอนาคตคือมรรคผลนิพพาน (พระมหาทองพูน สติสมฺปนฺโน (เสือเขียว), 2547, หน้า 44-45)

ผู้วิจัยเห็นว่า หลักการคบบัณฑิตเป็นหลักการสำคัญในการที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้ เพราะการคบบัณฑิตเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดโยนิโสมนสิการ คือ ความคิดภายในบุคคลหรือการกระทำในใจโดยแยบคาย ทำให้บุคคลเห็นแจ้งเหตุแห่งทุกข์และทางดับทุกข์ ถ้าไม่มีการคบบัณฑิตหรือมีกัลยาณมิตรก็จะมองไม่เห็นทาง ไม่รู้ว่าทางที่ควรดำเนินไปอยู่ที่ไหน จึงเป็นเหตุให้ดำเนินชีวิตผิดพลาด เหมือนหลงเวียนอยู่ในป่า บางทีตลอดชีวิตก็ไม่สามารถเข้าสู่เส้นทางที่ถูกต้อง ถึงแม้จะเข้าสู่เส้นทางที่ถูกต้อง แต่ไม่มีวิธีการที่ถูกต้อง ไม่รู้จังหวะและเวลาของเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ก็จะไม่สามารถบรรลุสู่เป้าหมายของการดับทุกข์ จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการคบบัณฑิต และนำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ชีวิตของตนเอง เพราะถ้าทุกคนในสังคมคบแต่คนดีสังคมก็จะไม่มีปัญหา แต่ถ้าคนในสังคมไม่คบคนดีคบแต่คนพาลสังคมนั้นก็จะมีแต่ปัญหาวุ่นวายมากมายหลายอย่าง ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ จึงทำการศึกษาหลักการคบบัณฑิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษาหน้าที่และคุณสมบัติของการเป็นบัณฑิต ศึกษาคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการคบบัณฑิต ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นเหตุนำความเจริญมาให้แก่ผู้นำไปประพฤติปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการคบบัณฑิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาหน้าที่และคุณสมบัติของความเป็นบัณฑิต
3. เพื่อศึกษาประโยชน์ที่เกิดจากการคบบัณฑิต

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์เรื่องหลักการคบบัณฑิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อชี้ให้เห็นถึงหน้าที่และคุณสมบัติของความเป็นบัณฑิต ตลอดทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการคบบัณฑิต การศึกษาข้อมูลจะศึกษาจากหลักฐานในพระไตรปิฎกซึ่งเป็นคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นหลัก รวมทั้งอรรถกถา ฎีกา ปกรณ์ต่างๆ และงานเขียนของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องโดยตรง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การคบ หมายถึง พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ร่วมกิน ร่วมนอน ร่วมก่อการ ร่วมพวก รับเป็นเพื่อน รับเป็นภรรยาหรือสามี รับไว้ทำงาน ให้ความไว้วางใจ ให้คำชมเชย ให้ยศให้ตำแหน่ง ให้หยิบยืมสิ่งของ

บัณฑิต หมายถึง ผู้ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา รู้จักใช้ปัญญาสอดส่องในเหตุผลไปด้วยกันบำเพ็ญประโยชน์ทั้งสองมีใจสุภาพเป็นลักษณะ มีวาจาสุภาษิตเป็นนิมิต มีกิริยาสุภาพเป็นพฤติกรรมที่ติดต่อไม่ขาดสาย เป็นผู้ไม่มีภัย ไม่มีอุบาทว์ ไม่มีอุปสรรคในตัวและไม่เป็นภัย ไม่เป็นอุบาทว์ ไม่เป็นอุปสรรคแก่ใคร

ประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสารใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยไม่ต้องมีสถิติเข้ามาเกี่ยวข้อง (documentary research) มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (primary sources) คือพระไตรปิฎก
2. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (secondary sources) มีอรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา ปกรณ์วิเสส งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
3. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าและรวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์ตีความ สรุปข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประกอบเพื่อสรุปและนำมาเรียบเรียงเสนอผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รู้หลักการคบบัณฑิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. ได้รู้หน้าที่และคุณสมบัติของความเป็นบัณฑิต
3. ได้รู้ประโยชน์ที่เกิดจากการคบบัณฑิต